

Vlaamse overheid

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van de Franse militaire begraafplaats van Machelen-aan-de-Leie in Zulte (Machelen)

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006, 28 juni 2007 en 10 oktober 2007;

Gelet op het ministerieel besluit van 9 november 2007 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen Franse militaire begraafplaats van Machelen-aan-de-Leie in Zulte (Machelen);

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 03 juli 2008,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006:

Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

Franse militaire begraafplaats, gelegen te Zulte (Machelen), Dorpsstraat zn.;

bekend ten kadaster:

Zulte, 3de afdeling, sectie A, perceelnummer 867D.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

De historische waarde, meer bepaald de historische context en de militair-historische waarde:

De Franse nationale begraafplaats van Machelen is één van de drie grote Franse nationale begraafplaatsen in Vlaanderen, naast Saint-Charles-de-Potyze (Ieper) en het massagraf op de Kemmelberg.

Het gaat om een begraafplaats, die bijna volledig in het teken staat van het geallieerde Bevrijdingsoffensief. Er liggen nu 750 militairen begraven, die voornamelijk gestorven zijn na 14 oktober 1918. Een groot deel kwam om tijdens de gevechten tussen de Leie en de spoorweg Gent-Kortrijk, in de onmiddellijke omgeving van Machelen, tussen 19 en 31 oktober 1918.

De historische, meer bepaald de architectuurhistorische waarde en de artistieke waarde:

De aanleg en inrichting van de begraafplaats is vrij sober, zoals gebruikelijk is bij Franse militaire begraafplaatsen. Ze bestaat uit een grasperk met rijen graven met bloemenperken (o.m. rozenstruiken en yucca's). De grafstèles voor moslims, joden en vrijzinnigen zorgen voor afwisseling in de rijen uniforme grafkruisen. Tot in de jaren 1980 stonden er voor de christenen gietijzeren kruisen, die al te zeer geleken op Franse degens, wat voor heel wat commotie zorgde.

Een gedenkkruis ter herinnering aan de soldaten van 1914-1918 wordt geflankeerd door een hulst. De Belgische en Franse vlag hebben een centrale plaats gekregen. Een opvallend architecturaal element is de gedenkmuur met sculptuurwerk van de Franse beeldhouwster M. de Bayser-Gratry. Op het linker- en rechterpaneel worden telkens twee militairen afgebeeld, op de centrale plaat is een zittende vrouw afgebeeld met 3 kinderen bij haar, met eronder: "ELLE LEUR APPREND QU' ILS SONT MORTS POUR NOUS".

De sociaal-culturele waarde:

Bepaalde graven onderstrepen het internationale en interculturele karakter van de Eerste Wereldoorlog. Op de begraafplaats liggen naast gesneuvelden uit Frankrijk ook doden uit de Franse kolonies, zoals Senegal, Guinee, Soedan, Ivoorkust, Burkina Faso,... Heel zeldzaam is het graf van een 'travailleur anamite' en die van een dode van de '119e Compagnie Chinoise'. De christenen liggen onder een grafkruis, de moslims onder een grafstèle met spitse hoefijzerboog, joden en vrijzinnigen onder een grafstèle met segmentboog.

De zorg die nog steeds besteed wordt aan de aanleg en instandhouding van deze militaire begraafplaatsen getuigt van de collectieve wil om de herinnering aan de wereldoorlogen levendig te houden.

De herdenking van de Eerste Wereldoorlog en de rol die Franse troepen speelden tijdens het Bevrijdingsoffensief in de regio wordt tot op de dag van vandaag levendig gehouden. Zo vindt er jaarlijks in Machelen een herdenkingsplechtigheid plaats met kerkdienst en optocht.

Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994), gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 (Belgisch Staatsblad 22 augustus 2006).

Brussel,

12 NOV. 2008

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van
Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN